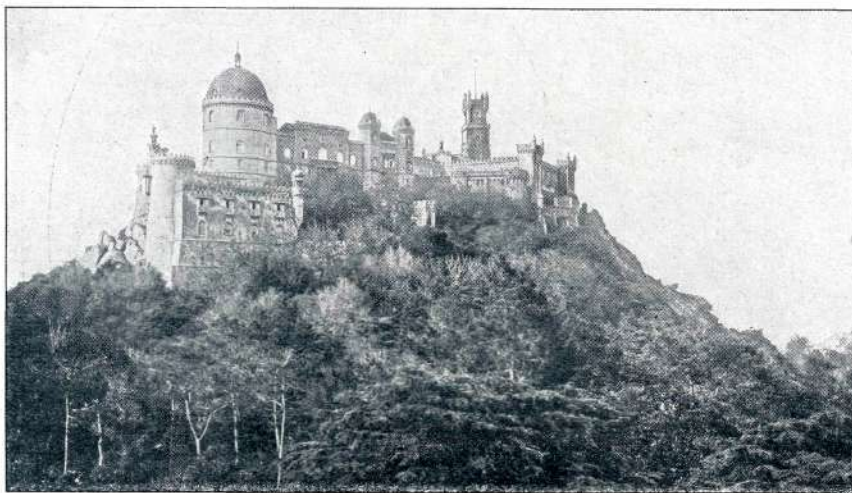

sprejeti v Koledar „Zdravica“ in „Narodna“, ki po obliki nista nič posebnega in po svoji vsebini ne spadata v Mohorjevo družbo. Otrpljenje možganskih celic vsled zaužitega alkohola pač ni predmet za pesnitev, tudi ako se med ljudstvom opeva. To je nekaj nemoralnega in nenaravnega, ravnotako kakor bi bilo omamljeno z opijem ali makom. V poezijo to ne spada.

Fr. Neubauer je priobčil več pesmic nabožne vsebine, ki se prav prijetno čitajo. V pesmi „Slepec“ se spominja svojega Srema, katerega je že tolikokrat in tako toplo opeval. „Jesenski večer“ spominja na Gregorčiča, isto velja tudi o „Jesenske vode“ in „Pomlad“. Čitajo se jako prijetno in imajo v sebi mnogo čustva. „Sodnik — plačnik“ je zbirka deseterih sonetov, ki imajo sicer lepe misli, a tečejo nekako trdo.

Iv. Pregelj je priobčil povest v verzih „Jurko pastirček“, kjer se razodevajo vse značilne poteze Pregeljeve poezije.

GRAD CINTRA, LETOVIŠČE PORTUGALSKEGA KRALJA, BIVŠI SAMOSTAN

Oglasil se je tudi stari znanec „Dom in Svetov“, že davno onemeli A. Hribar in priobčil neko Marijino pesem, ki je preprosta v svoji obliki in globoko čuteča, dasiravno popolnoma brez vseh rafiniranosti naše sedanje struje.

Povest je zastopana v Koledarju nekoliko manj, kot smo bili navajeni. Morda bi bilo dobro, ako bi se dodala tudi ena nekoliko večja povest. Iv. Pregelj si je izbral za predmet bratovsko ljubezen. To je pod literarnim ozirom najboljšo delo v letošnjem Koledarju. Pisatelj deluje z jako preprostimi sredstvi. Nič velikega v vsebini in nobenega zunanega nakitja v obliki. Ne rabi nobenih mogočnih besed in pesniških opisovanj. Pripoveduje tiho in mirno, kakor da bi se ljudje pogovarjali za pečjo v zimskem večeru. In ravno s to preprostostjo učinkuje on najsilneje.

Ivan Česnik je priobčil črtico „Kazen“, sliko „Ogljar Luka“ in pa humoresko „Tomaž Klinar“. „Ogljar Luka“ je krepka, samonikla postava, vzeta neposredno iz našega ljudskega življenja. Beseda in slog sta primerna vsebini. Skoraj čutimo ob tem pripove-

dovanju vonj temnega gozda in življenje divje in svobodne prirode. Manj ugaja humoreska „Tomaž Klinar“.

Baloh je priobčil povest „Soseda“, ki sicer nima posebnega umetniškega pomena, a se bo rada čitala med ljudstvom. Ks. Meško je pa napisal kratko povest „Sv. Juri“, prepojeno z žarki kipeče poezije in cvetovi bujnega življenja.

Srečen je letošnji Koledar s potopisi. Naše ljudstvo čita jako rado potopise, samo da so pisani v primerni obliki. F. Mulec je popisal svoj izlet v Benetke. Popis ima glavno napako, da je prekratek in prepovršen. Naj bi si pisatelj vzel nekoliko več časa in truda in nam opisal svoj izlet bolj obširno in natančno. Slog je jako primeren za naše ljudstvo.

Pred desetletji so nam opisavali naši književniki izlet iz Ljubljane v Šiško in iz Ljubljane v Litijo. Sedaj segamo brez primere dalje, imamo že opis potovanja na severni tečaj in v letošnjem Koledarju nam je podal J. Beličan novo izvirnost s popisovanjem kanarskih otokov.

Zgodovinska spisa sta J. Steklasov: „Nikolaj Šubić Zrinjski, sigetski junak“ in „Boj graničarjev na Liki l. 1809.“

Primeroma jako mnogo ima letošnji Koledar životopisov. Poleg našega nepozabnega Antona Medveda, katerega je popisal Ks. Meško, imamo dr. Luegerja in barona Helferta, dr. Ljudevita Gaja in vrlega koroškega župana Miklavčiča ter župnika Podboja. Seveda nimajo ti životopisi skoraj nobene znanstvene vrednosti, ampak so le informacijskega pomena.

Iz narodnega gospodarstva je članek: „Kako je Zdravljč kunce ali domače zajce gojiti učil?“ Iz cerkvenega življenja je članek: „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda“, spisal F. G.

Zamudil sem se nekoliko dalje pri Koledarju radi velikega pomena, ki ga imajo Mohorjeve knjige sploh, zlasti pa Koledar, za naše ljudstvo. Koledarju je zlasti treba obrniti vso pozornost, ker izmed Mohorjevih knjig se ne vzame nobena tolikokrat v roko in toliko ne čita, kot on. Letošnji Koledar bo gotovo dobro sprejet.

Dr. Josip Gruden: **Zgodovina slovenskega naroda**. I. zvezek.

S tem zvezkom se je Mohorjeva družba lotila važnega in pomenljivega podjetja. Poznavanje zgodovine lastnega naroda je podlaga narodne samozavednosti. K mogočnemu probujenju slovanskih narodov in oživljenju slovanske vzajemnosti so največ pripomogli učeni slavisti, kakor Šafařík, Hanka, Palacký in drugi s svojimi zgodovinskimi spisi. Palackýjeva zgodovina češkega naroda je prešla narodu češkemu v kri in iz tega se je porodila mogočna narodna zavednost Čehov. Poljaki črpljejo vse svoje sile iz svoje slavne preteklosti in delujejo z vsemi silami na to, da se poznavanje preteklosti poljskega